

TEMAT: Obraz Boga w sztuce różnych epok.

MOTYW BOGA POJAWIASIĘ W RÓŻNYCH TEKSTACH LITERACKICH

Starożytność

- *Biblia*
- mitologia
- Platon – koncepcja daimoniona

Średniowiecze

- hagiografia
- literatura maryjna

Renesans

- Jan Kochanowski – *Czego chcesz od nas, Panie*
- Mikołaj Sęp-Szarzyński – *Sonety*

XIX wiek

- Adam Mickiewicz – *Dziady (Wielka Improwizacja)*
- Juliusz Słowacki – *Hymn (Smutno mi, Boże)*
- Zygmunt Krasiński – *Nie-Boska komedia*
- Jan Kasprówicz – *Hymny*

XX wiek

- Bruno Schulz – *Sklepy cynamonowe*
- Michaił Bułhakow – *Mistrz i Małgorzata*
- Andrzej Szczypiorski – *Początek*
- Jan Twardowski – poezje

ROMANTYZM

Hymn Słowackiego „Smutno mi, Boże”

Hymn Słowackiego, rozpoczynający się od słów „Smutno mi, Boże”, jest modlitwą zagubionego i samotnego pielgrzyma skierowaną do Boga. Stwórca jawi się tu jako swego rodzaju spowiednik podmiotu lirycznego, któremu może powierzyć wszystkie swoje troski. Motyw Boga ukazuje melancholijny i sentymentalny stan ducha podmiotu lirycznego, a Jego istota ma za zadanie towarzyszyć mu w trudnych momentach i wysłuchać jego lamentów.

Dziady cz. III

W dramacie Adama Mickiewicza, a dokładnie w Wielkiej Improwizacji Bóg wydaje się obojętnym i głuchym na potrzeby człowieka władcą. Takie wrażenie można odnieść na podstawie monologu Konrada, który bluźni przeciwko Stwórcy i poddaje w wątpliwość Jego mądrość oraz dobroć. Pyszne zachowanie głównego bohatera wynika z faktu, iż Bóg pozostał obojętny na jego wołania i nie ofiarował mu władzy nad rządem dusz. Jednak w „Widzeniu ks. Piotra” wizerunek Boga zmienia się i przyjmuje o wiele bardziej łagodny obraz: ujawnia się pokornemu i bogobojnemu ks. Piotrowi, zsyłając mu wizję przyszłości narodu. Na tej podstawie można stwierdzić, że w „Dziadach cz. III” Bóg jest istotą litościwą, miłosierną i

potrafiącą nawiązywać kontakty z człowiekiem, ale tylko wówczas, gdy człowiek wykazuje się religijnością, ufnością i bezinteresowną lojalnością wobec Niego.

Nie-boska komedia

Dramat Zygmunta Krasińskiego ukazuje Boga jako surowego i stanowczego władcę świata, który stoi na straży moralności. To On ostatecznie rozprawia się z rewolucjonistami chcącymi zniszczyć religię chrześcijańską i powołać nową wiarę. W „Nie-boskiej komedii” Stwórca jawi się jako srogi, ale sprawiedliwy sędzia wymierzający sprawiedliwość grzesznikom i bluźniercom.

Faust

Obraz Boga w dziele Goethego w dużej mierze przypomina ten zawarty w biblijnej Księdze Hioba. Romantyczny dramat ukazuje Go w identycznej sytuacji zawarcia zakładu z Szatanem i tym samym wystawienia człowieka na ciężką próbę moralności i wiary. W „Fauście” Bóg jest całkowicie pewny, że Diabłu nie uda się sprowadzić głównego bohatera na złą drogę, co zresztą ostatecznie zostaje potwierdzone przez jego wybory.

Motyw Boga w malarstwie

Michał Anioł, Stworzenie Ewy

Na fresku znajdującym się w Kaplicy Sykstyńskiej widoczny jest Bóg, który stoi przed Ewą z podniesioną dłonią, jakby zdawał się mówić: „Stań się”. Na fresku widoczny jest również Adam, śpiący w chwili tworzenia Ewy. Bóg jest przedstawiony jako starzec z długą brodą.

Stanisław Wyspiański, Bóg Ojciec (witraż w kościele Franciszkanów w Krakowie)

Witraż ten określany jest także jako *Stworzenie świata* lub *Świat wyprowadzony z chaosu*. Bóg wygląda jakby wyłaniał się z wielobarwnego płomienia, jakby wyłaniał się z chaosu i właśnie z niego stwarzał świat. Uwagę przykuwa gorejąca twarz i uniesiona ręka. Również tutaj Bóg ukazany jest jako starzec z długą, siwą brodą.

Inne przykłady malarskie:

- Michał Anioł, *Stworzenie Adama* (Bóg unosząc się na obłoku tchnie życie w Adama), *Bóg Ojciec*
- William Blake, *24 Starców Składających Swe Korony przed Boskim Tronem* (Bóg jako starzec siedzi na tronie w centrum obrazu, trzymając w ręce zwoje, przed nim kłaniają się starcy), *Anioł Boskiej Wszechobecności Przywodzący Ewę do Adama* (Bóg jest największą postacią na

obrazie, twarz ma łagodną, obraz w spokojnej konwencji), *Bóg Piszący na Tablicach Przymierza* (Bóg w centrum obrazu pisze na tablicach, z płomieni wokół niego wyłaniają się twarze aniołów), *Bóg Stwarzający Świat (Stworzenie Świata)* (Bóg przedstawiony jako słońce, palce skierowane w dół wypuszczają snopy światła)

Motyw Boga w filmie:

- *Dekalog*, reż. Krzysztof Kieślowski (cykl filmów odwołujących się do przykazań, w Dekalog I rozważania na temat istnienia Boga w ogóle)
- *Mojżesz*, reż. Roger Young (Bóg opiekujący się swoim narodem)
- *Dogma*, reż. Kevin Smith (humorystyczne spojrzenie na Boga, którego gra kobieta)
- *Trzeci cud*, reż. Agnieszka Holland (wizja kościoła, który gubi kontakt z Bogiem)
- *Bruce Wszchemogący*, reż. Tom Shadyac (współczesne spojrzenie na Boga, traktuje się Boga jak przyjaciela, na którego można się obrazić)
- *Pręgi*, reż. Magdalena Piekorz (ojciec odwołuje się do wizji Boga ze Starego Testamentu, który za zło karze, a dobro nagradza, zapomina jednak, że Bóg jest także miłosierny).

ZAPRASZAM DO OBEJRZENIA PREZENTACJI

[Bóg w literaturze i sztuce - ppt pobierz \(slideplayer.pl\)](#)

TEMAT: Cechy języka romantyków.

Do cech charakteryzujących język należą:

- wprowadzenie do literatury i nobilitacja pierwiastków mowy codziennej, obiegowej (w tym także wyrazów dosadnych, rubasznych);
- wprowadzenie do poezji regionalizmów oraz elementów gwary;
- częste sięganie do wyrazów dawnych, przestarzałych, rzadkich;
- operowanie w sposób mistrzowski środkami obrazowymi;
- stosowanie słownictwa o wydźwięku orientalnym;
- szeroka indywidualizacja języka postaci literackich, dostosowanie stylu wypowiedzi do pochodzenia społecznego, wykształcenia itp.;
- tworzenie wyrazów nowych (neologizmów).

Wybitnym przykładem naturalnego i prostego, a zarazem kunsztownego języka poetyckiego, jest "Pan Tadeusz" Adama Mickiewicza. Jest to dzieło o języku obfitującym w słownictwo zaczerpnięte z języka potocznego, nacechowane uczuciowo: "skłócić się do zębów", "puścić kogo w taniec jak niedźwiadka na kiju".

Język poszczególnych postaci jest w bardzo dużym stopniu zindywidualizowany. Pojawiają się także liczne kresowe regionalizmy: "grabliska" (grabie), "chołodziec" (zupa chłodnik), a nawet wyrazy środowiskowe (myśliwskie): "kita", "skoki".

1.